

Gezondheid en ziekte. Het raak ons allemaal
Gezondheidsproblemen en ziekte zijn van alle tijden en alle
plaatsen.

Er is geen land, geen stad, geen straat te bedenken, waar niets
aan de hand is.

Waar iedere inwoner gezond is en gelukkig. En vrolijk en
vredig door het leven gaat

Als iets ons als mensen met elkaar verbindt, dan zijn het wel
de grote vragen rondom ziekte, ongemak en beperkingen.
Talloos zijn dan ook de verhalen en de gesprekken die ziekte
en gezondheid tot onderwerp hebben.

Gelukkig kennen we in ons land een hoog ontwikkeld
gezondheidssysteem.

Je kunt zo naar de dokter gaan als je iets hebt.

In geval van een noodsituatie dient een ambulance met een
kwartier bij je op de stoep staan

Een ziekenhuis is binnen handbereik.

Als je medicijnen nodig hebt, liggen ze in de regel voor je
klaar.

Natuurlijk wordt er ook wel geklaagd.

Dat niet alles meer mogelijk is.

Dat het eigen risico voor sommigen best hoog is.

Dat niet elke behandeling naar tevredenheid verloopt.

Maar toch: door de bank genomen is er veel waardering voor
wat artsen en apothekers doen.

Want in ons land kunnen we toch maar dag en nacht terug
vallen op medici.

Kom daar maar eens mee aanzetten in een land als Jemen of
Soedan, of het platteland van Kenia.

Of nu zoals in Gaza waar bijna alle elementaire medische voorzieningen ontbreken en artsen in elkaar storten vanwege uitputting en honger.

En niet te vergeten: we stellen een groot vertrouwen in wat artsen doen en adviseren. Als we iets mankeren, geven we ons aan hen over.

In de tijden van de Bijbel was dat wel anders. Artsen werden ten tijde van de Bijbel door velen gewantrouwd. Misschien omdat ze slecht werk verrichtten. Of er volledig naast zaten met hun diagnose. Of omdat ze, en dat kwam vaak voor, omdat ze te veel uit waren op geld.

Het lag in de tijd van de Bijbel ook niet voor de hand om een direct dokter te raadplegen. Want mensen probeerden eerst zelf hun kwaal te bestrijden. Met soms de meest wonderlijke middelen.

Zo behandelt de profeet Jesaja een ont-steking van koning Hizkia met gedroogde vijgen. Waar die koning overigens wonderwel van opknapte en nieuwe krachten van kreeg.

In elk geval pas in laatste instantie werd de hulp van een dokter ingeroepen. Tenminste wat door moest gaan voor een dokter.

In de tijd van Jezus Sirach werd het beroep van arts met minachting bekeken. Men liet een dokter het liefst zolang mogelijk links liggen, tot dat men diens hulp echt nodig had.

Doch van Jezus Sirach zelf horen we een totaal ander geluid: Hij doet dringend de oproep; een arts heb je nodig. Hij wordt geëerd om zijn kennis. Houdt hem niet op afstand. Want, zo argumenteert Jezus Sirach: een arts is door God geschapen.

De arts als een werktuig in Gods hand.
Want uiteindelijk, zegt Jezus Sirach, is het niet de dokter die zorgt voor herstel of genezing, maar God.

Hetzelfde geldt voor geneeskrachtige kruiden.
Ze worden door Gods aarde voortgebracht.
Als je verstandig bent, maak je er gebruik van.
En het is ook God zelf die de apotheker de kennis geeft om balsem van de kruiden te maken. Waarmee de pijn kan worden verlicht.

Deze oude wijsheidsleraar schrijft dat het God is die mensen en middelen inschakelt voor herstel en genezing. Want het werk van God kent geen einde.

We leven nu zo'n 2200 jaar verder sinds dit Bijbelboek. De medische wetenschap heeft een enorme vlucht genomen. Niet te vergelijken met de vroegere Bijbelse tijden.

Maar zien we nog steeds artsen en apothekers, medicijnen en kruiden als uit Gods hand? Of hebben we God en Christus helemaal verbannen uit de medische wereld?

Velen die werkzaam zijn in de geneeskunde hebben weinig met geloof of kerk. Laat staan dat ze zichzelf zien als de helpende hand van God.

Terwijl vroeger geloof en geneeskunde in elkaars verlengde lagen. Veel ziekenhuizen waren van oudsher christelijke instellingen zoals de Diakonessenziekenhuizen.

De ziekenhuizen in Limburg droegen van oorsprong zonder uitzondering een Rooms-katholiek stempel. Ik heb nog het oude voormalige ziekenhuis in het centrum van Sittard meegemaakt.

In het begin van de vorige gesticht is dat ziekenhuis opgericht door de zusters van de Goddelijke Voorzienigheid. Dat ziekenhuis beschikte over een enorme kerkzaal, waar elke zondag voor patiënten en medewerkers de eucharistie gevierd werd. Op elke kamer hing een groot kruisbeeld. En artsen en verplegend personeel dienden dan ook katholiek te zijn

Zo'n band tussen geloof en geneeskunde bestaat vrijwel niet meer.

We beoordelen een arts in de eerste plaats om zijn kunde en kennis en niet of hij of zij gelovig is.

Ziekte en ongemak kunnen je zomaar treffen. Altijd gezond geweest en dan zomaar een hartinfarct krijgen.

Altijd voorzichtig gedaan en dan zomaar verzeild raken in een ongeluk.

Of je nu gelovig bent of niet, iedereen kan ziek worden. Het is niet zo dat christenen minder ziek zouden zijn dan niet christenen. Uiteraard is een gezonde levensstijl en goede voeding van groot belang.

7000 stappen per dag werd onlangs als voldoende geadviseerd voor een gezond leven. Velen bezoeken de sportschool en doen aan fitness.

Maar hoeveel stappen je ook zet, hoe gezond je ook eet en leeft, het is nooit een garantie dat ziekte je niet kan treffen.

Ziekte overkomt en overvalt je nu eenmaal.

Ik zie dan ook geen diepere bedoelingen achter een ziekte.

Laat staan dat God er achter zit.

Dat hij de veroorzaker van ziekte en zeer zou zijn.

Dat God mij zou opzadelen met ziekte omdat ik slecht geleefd zou hebben.

Of omdat ik dingen gedaan heb, die het daglicht niet kunnen velen.

Of omdat ik te veel aan mezelf heb gedacht en te weinig aan mijn naaste.

In Bijbelse tijden heerste overigens een sterk besef dat ziekte wel het gevolg is van een zondige levensstijl. Ziekte werd dan opgevat als een straf van Godswege.

Jezus Sirach kent deze gedachtegang
Evenals de discipelen van Jezus.

Als de discipelen een blindgeborene ontmoeten en de vraag opwerpen: Hoe komt het dat hij blind is? Heeft hijzelf gezondigd of zijn ouders?

Dan is Jezus zonder meer resoluut in zijn antwoord: Hij heeft niet gezondigd. Ook zijn ouders niet.

De blindheid, waarmee hij geboren is, is hem overkomen.

Daar konden hij en zijn ouders niets aan doen.

Maar Jezus zegt er nog wel iets bij. Namelijk door deze blindgeborene wordt er iets van Gods werk zichtbaar.

Niet alleen het voorspoedige, het voortvarende, het vrolijke heeft raakvlakken met God, maar ook het gebrokene en het aangevochten leven staat niet buiten hem.

Nee, God bevindt zich niet buiten het krachtenveld van ziekte, aandoeningen en beperkingen.

God is nooit de veroorzaker van ziekte en leed. Hij kan ook niet voorkomen dat

je ziek wordt of een ongeluk krijgt.

Maar God kan je wel steun bieden.

Hoe? Door te bidden, zegt Jezus Sirach.

Daarom wijst deze Wijsheidsleraar ook op het gebed. “Mijn kind, negeer je ziekte niet maar bidt tot de Heer. Dan zal hij je genezen.”

Het genezen van ziekte door God vind ik hier wel gemakkelijk uitgesproken. Soms valt er niks te genezen. En dat moet ook Jezus Sirach weten.

Natuurlijk zijn er situaties bekend van mensen die opgegeven waren, en toch herstellen. Ja, dan is dat een groot wonder.

Maar genezen is meer dan alleen lichamelijk herstellen van ziekte of ongemak.

Genezen kun je ook zien als: je hervinden, in het reine komen, het helen van gebroken verhoudingen, je bekeren, nieuwe inzichten opdoen,

Genezen omvat niet alleen de zieke, ook de gezonde. Ook gezonde mensen hebben soms heel wat genezing en hulp nodig

Bij ziekte hoop je dat er een kundige dokter naast je staat.
Dat er doeltreffende medicijnen voor handen zijn
Dat je omringd mag weten door goede zorg en hartelijke aandacht. Met lieve mensen om hen je heen.

En bovenal.... dat je dan God mag ervaren in alle spanningen en onzekerheid. Dat je terug kunt vallen op het gebed van jezelf en van anderen.

En dat je steun mag vinden in de woorden van Jezus, die gezegd heeft: “Ik ben het licht voor de wereld...”